

5. VYDÁNÍ

Slovenščina ni težka

Jasna Honzak Jahić

KAROLINUM

Slovinščina neni težká

Slovenščina ni težka. Slovinština není těžká

Jasna Honzak Jahić

Recenzenti:

Prof. Doc. PhDr. Hana Gladkova, CSc.

Mgr. Andrej Šurla, Ph.D.

Mgr. Alena Šamonilová

Na zpracování slovníku lingvistické terminologie a slovinsko-českého slovníku se s autorkou podílela a slovníky a předmluvu do češtiny přeložila Milada K. Nedvěďová.

Vydala Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

Praha 2025

Grafická úprava Jan Šerých

Sazba DTP Nakladatelství Karolinum

Vydání druhé elektronické, odpovídá pátému tištěnému vydání

© Univerzita Karlova, 2025

© Jasna Honzak Jahić, 2025

ISBN 978-80-246-6131-5

ISBN 978-80-246-6138-4 (pdf)

Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

PŘEDMLUVA	13
KRATICE IN ZNAKI	19
OSNOVNI PODATKI O SLOVENSKEM JEZIKU	23
GLASOSLOVJE SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA	35
SLOVENSKA ABECEDA	35
SLOVENSKI KNJIŽNI FONEMI	35
NAGLAŠEVANJE	35
Naglasno mesto	37
Večnaglasnice	37
Naslonke	38
SAMOGLASNIKI	39
Trajanje in naglašenost samoglasnikov	40
Dolgi naglašeni samoglasniki	40
Kratki naglašeni samoglasniki	41
Kratki nenaglašeni samoglasniki	41
Vaje v izgovoru slovenskih samoglasnikov	41
Vaje	46
ZVOČNIKI	46
Variante zvočnikov	47
Vaje v izgovoru zvočnikov in njihovih položajnih variant	48
Vaje v pisanju zvočnikov	51
NEZVOČNIKI	52
Variante nezvočnikov	53
Premene nezvočnikov po zvonečnosti	53
Vaje v izgovoru nezvočnikov	54
Zapisovanje nezvočnikov	56
Vaje v pisavi nezvočnikov	57
1. LEKCIJA	59
VPRAŠANJA IN ODGOVORI (S SLIKOVNIM GRADIVOM)	59
Káj je tó?	59
Kdó je tó?	59
Kdó si pa tí?	59
Ali je tó míza?	59
Je tó knjíga?	60
Ali si študènt?	60
Kjé je knjíga?	60
Kakó se že rěče?	60
Pogosta slovenska ženska in moška imena	60
Nekaj slovenskih priimkov	61

NOVE JEZIKOVNE PRVINE	61
Enostavčne povedi (dopolnjevalna, odločevalna vprašanja)	61
Osební zaimki v ednini	62
Sedanjik brezpriponskih in priponskih glagolov v ednini	62
Spol samostalnika	63
Sklon samostalnika	64
Tožilnik in mestnik ednine s predlogom v (izražanje smeri in kraja)	65
Vaje	65
2. LEKCIJA	73
SREČANJE I	73
SREČANJE II	74
SREČANJE III	74
Kako se že reče?	75
Pozdravi in vljudnostni izrazi	75
Države, prebivalci, jezik	75
NOVE JEZIKOVNE PRVINE	76
Število	76
Mesto naglasa	77
Tvorba sedanjika brezpriponskih in priponskih glagolov v dvojini in množini	77
Vrste povedi – enostavčna z vprašalnico kako, večstavčna z veznikom pa	78
Raba glagolov vedeti in znati	79
Tvorba feminativov	79
Vaje	79
3. LEKCIJA	89
NA ULICI	89
MOJ DAN	89
Kako se že reče?	90
Štejmo (do 20)	90
Dnevi v tednu	90
NOVE JEZIKOVNE PRVINE	91
Koliko je ura?	91
Samostalniki in prislovi s pomenom časa	92
Dvojsinske in množinske oblike osebnih zaimkov	92
Zanikani sedanjik v ednini, dvojini in množini	92
Tožilnik samostalnikov v ednini, dvojini in množini	93
Raba brezpredložnega tožilnika	94
Raba predložnega tožilnika	95
Vaje	96
4. LEKCIJA	113
JESENSKO PREMIŠLJEVANJE O MORJU	113
Kako se že reče?	114
Vreme	114
Katera barva ti je všeč?	115
Družina, sorodniki	115
NOVE JEZIKOVNE PRVINE	116
Vrste pridevnikov in njihove vprašalnice	116
Spol in število pridevnika	116
Raba pridevnika	116
Tvorba lastnostnih prislovov iz pridevnikov	117
Raba lastnostnih prislovov	117
Mestnik samostalnikov v ednini, dvojini in množini	118

Končnice -----	118
Raba predlogov, vezanih z mestnikom -----	118
Raba povedkovnika rad rada rado -----	118
Raba členkov že, še -----	119
Poved: raba vezalnih veznikov in, pa, ter -----	119
Vaje -----	120
5. LEKCIJA -----	137
V ZLATI LADJICI -----	137
V GOSTILNI URŠKA -----	138
DOMA -----	138
Kako se že reče? -----	139
Dober tek! -----	139
Zajtrk -----	139
Malica -----	139
Kosilo -----	139
Solate -----	140
Sladice -----	140
Pijača -----	140
Štejmo (21>) -----	140
Računajmo -----	140
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	141
Rodilnik samostalnikov v ednini, dvojini in množini -----	141
Končnice -----	141
Tvorba rodilnika samostalnikov moškega spola -----	141
Tvorba rodilnika samostalnikov ženskega spola -----	142
Tvorba rodilnika samostalnikov ženskega in srednjega spola -----	142
Raba brezpredložnega rodilnika -----	143
Prvi premi predmet -----	143
Zanikani predmet -----	143
Zanikani osebek -----	144
Raba predložnega rodilnika -----	144
Glavni števniki -----	145
Prihodnjik pomožnika biti -----	147
Raba povedkovnika lahko -----	147
Vaje -----	148
6. LEKCIJA -----	163
LJUBLJANA -----	163
OPROSTITUTE, PROSIM! KJE JE ... -----	164
Kako se že reče? -----	165
Strani neba -----	165
Smeri poti -----	165
Promet -----	165
Prevozna sredstva -----	165
Postaja (železniška, avtobusna) -----	166
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	166
Orodnik samostalnikov v ednini, dvojini in množini -----	166
Končnice -----	166
Raba orodnika -----	167
Daljšanje osnove s pripono -ôv- pri samostalnikih moškega spola -----	168
Naglasne in naslonske oblike zaimkov v rodilniku in tožilniku -----	168
Oblíke -----	168
Rába naglasnih in naslonskih oblik -----	169

Stava zaimenskih naslonk v enostavni povedi -----	169
Stava glagolskih naslonk v enostavni povedi -----	169
Tvorba preteklika in prihodnjika -----	170
Zanikana preteklik in prihodnjik -----	171
Raba preteklika in prihodnjika -----	172
Izražanje prihodnosti s sedanjikom -----	172
Prenesna raba glagolskega števila -----	172
Zložena poved – protivni vezniki -----	173
Oblíke in raba protivnih veznikov -----	173
Stava protivnih veznikov -----	174
Vaje -----	174
7. LEKCIJA -----	189
TELEFONSKI POGOVOR -----	189
STANOVANJE -----	189
V HOTELSKI RECEPCIJI -----	190
Kako se že reče? -----	190
Poslopja -----	190
Stanovanje -----	190
Pohištvo -----	191
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	191
Dajalnik samostalnikov v ednini, dvojini in množini -----	191
Končnice -----	191
Raba brezpredložnega dajalnika -----	192
Raba predložnega dajalnika -----	192
Naglasne in naslonske oblike osebnih zaimkov v dajalniku -----	193
Oblíke -----	193
Raba -----	193
Stava dajalniških naslonk v enostavni povedi -----	193
Naslonski niz (glagolske naslonke, zaimenske naslonke, pogojni členek bi) -----	194
Niz zaimenskih naslonk -----	195
Raba povedkovnika vseh -----	195
Tvorba sedanjega in preteklega pogojnika -----	195
Raba pogojnika -----	196
Raba pogojnih veznikov če in ko -----	196
Nedoločnik in namenilnik -----	197
Oblike in raba -----	197
Zložena poved – veznika da, saj -----	197
Raba podrednega veznika da -----	197
Raba prirednega veznika saj -----	198
Raba poudarnega členka saj -----	198
Vaje -----	198
8. LEKCIJA -----	215
OBISKI -----	215
Horoskop -----	216
Kako se že reče? -----	216
Slovenski prazniki -----	216
Voščila za praznike -----	217
Rože -----	217
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	217
Velelnik -----	217
Tvorba -----	217
Končnice -----	218

Sklanjatev pridevniških besed vseh spolov v ednini -----	219
Končnice -----	219
Raba svojilnih zaimkov -----	220
Raba povratnega svojilnega zaimka svoj svoja svoje -----	221
Oblike vrstilnih števnikov -----	221
Mestnik in orodnik osebnih zaimkov -----	222
Končnice -----	222
Zložena poved – vzročni veznik ker -----	223
Raba vzročnega veznika ker -----	223
Priredni vezniki kot nadomestila za podredni vzročni ker -----	223
Sklanjatev samostalnika dan -----	223
Sklanjatev množinskih samostalnikov srednjega spola usta, jetra, pljuča, očala -----	224
Vaje -----	224
9. LEKCIJA -----	241
O KNJIŽNICAH -----	241
O KNJÍGAH -----	242
Kako se že reče? -----	242
Knjíga -----	242
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	243
Sklanjatev pridevniških besed v dvojini in množini -----	243
Določna (-i) in nedoločna (-ø) oblika pridevnikov -----	244
Raba -----	244
Stopnjevanje pridevnikov -----	245
Vrste stopnjevanja -----	245
Raba obrazil -ši -ji -ejši -----	246
Raba stopenj -----	246
Kazalni zaimki -----	248
Sklanjatev zaimka ta ta to -----	248
Raba kazalnih zaimkov ta tisti oni -----	249
Oziralni zámek ki/oziralni zámek kateri -----	249
Sklanjatev samostalnikov moškega spola mož, človek, otrok -----	250
Vaje -----	251
10. LEKCIJA -----	267
KUPUJEM, KUPUJEŠ, KUPUJE ... -----	267
Kako se že reče? -----	269
Trgovína -----	269
Oblačila -----	269
Perilo -----	269
Pokrivala -----	270
Obutev -----	270
Odtenki barv -----	270
NOVE JEZIKOVNE PRVINE -----	270
Glagolski vid -----	270
Določitev dovršnikov in nedovršnikov -----	270
Vídski pari -----	271
Vrste glagolskih dejanj pri dovršnih glagolih -----	272
Tvorba nedovršnikov iz dovršnikov -----	273
Vrste glagolskih dejanj pri nedovršnih glagolih -----	273
Raba trpnega deležnik na -n -----	273
Raba deležnika stanja na -n/-t -----	274
Vrste in raba samostalniških zaimkov -----	275

Sklanjatev samostalniških zaimkov kdo, kdor, nihče - kaj, kar, nič -----	277
Sklanjatev samostalnikov ženskega spola na -ø (tip stvar) -----	277
Sklanjatev samostalnikov mati in hči -----	278
Sklanjatev samostalnika gospa -----	278
Zložena poved - časovna veznika ko, kadar, ločni vezniki ali, ali -ali -----	279
Raba časovnih veznikov ko in kadar -----	279
Raba ločnih veznikov ali, ali - ali -----	279
Vaje -----	279

11. LEKCIJA ----- 297

V TURISTIČNI AGENCIJI ----- 297

POGOVOR O SLOVENSKEM KRASU ----- 298

GRESTE POGLEDAT? KUPITE VSTOPNICE! ----- 299

Kako se že reče? ----- 300

Pokrajina ----- 300

Drevje ----- 300

Sadno drevje ----- 300

NOVE JEZIKOVNE PRVINE ----- 300

Pisava večbesednih zemljepisnih imen ----- 300

Naselbinska imena ----- 300

Nenaselbinska imena ----- 301

Glagolnik ----- 301

Tvorba ----- 301

Pomen ----- 302

Raba ----- 303

Deležnik na -č in deležje na -č, -aje, -e ----- 303

Tvorba ----- 303

Raba ----- 303

Sklanjatev samostalnikov m. spola na -a ----- 304

Vaje ----- 304

SLOVENSKO-ČEŠKI SLOVAR V LEKCIJAH RABLJENIH BESED ----- 321

SLOVAR V UČBENIKU UPORABLJENEGA JEZIKOSLOVNEGA IZRAZJA ----- 419

SLOVARČEK POGOSTNIH SLOVENSKO-ČEŠKIH HOMONIMOV ----- 437

SEZNAM LITERATURE ----- 447

BERILO ----- 451

UMETNOSTNA BESEDILA ----- 451

Moja prva knjiga ----- 451

Sošolec Tone ----- 452

Človeška ribica (Odlomek) ----- 454

Ubisk ----- 454

Balada ----- 455

Deček in sonce ----- 455

Pesem s Krasa ----- 456

Gosenica (Odlomek) ----- 456

Jesen v Slovenskih, goricah (Odlomek) ----- 456

Misterij žene ----- 457

Kdo je napravil Vidku srajčico ----- 458

Martin Krpan (Odlomek) ----- 459

Bela kača s kronico ----- 460

Mamica Dravica ----- 460

Speči zajec ----- 461

Al' me boš kaj rada imela ----- 461

Bom šel na planin'ce ----- 462

Delaj, delaj, dekle pušeljci -----	462
Jaz pa pôjdem ne Gorenjsko -----	462
Je pa davi slan'ca padla -----	463
Kaj sem prislužil -----	463
Kje so tiste stezice -----	464
Ljubezen je bila in bo -----	464
Moj fantič je na Trolsko vandral -----	464
Oblaki so rdeči -----	465
Pojdam v rute -----	465
Po Koroškem, po Kranjskem že ajda zori -----	465
Polje, kdo bo tebe ljubil -----	465
Prelepa je trnovska fara -----	466
Vsi so prihajali -----	466
Želje (Odlomek) -----	466
Smetiščni muc -----	467
Nekoga moraš imeti rad -----	469
Mali prodajalci zijal -----	470
Nekoč in danes -----	470
Prvo pismo (Odlomek) -----	471
Solzice (Odlomek) -----	472
Arjan je bolan -----	473
Naše življenje -----	473
Moja prva pesem -----	475
Deček Jarbol (Odlomek) -----	476
Kanglica -----	477
NEUMETNOSTNA BESEDILA -----	478
PRAKTIČNOSPORAZUMEVALNA BESEDILA -----	478
Mali oglasi -----	478
Recepti -----	479
Reklame -----	481
PRAKTIČNOSTROKOVNA BESEDILA -----	486
O stolpni uri (Odlomek) -----	486
Kras -----	487
Maribor – severovzhodna prestolnica -----	488
Spoznajmo Slovenijo -----	489
Po Mihelu so začeli tretji lan -----	490
Stari trg -----	491
Test: kakšen turist ste? -----	493
Glavobol -----	495
Martin Krpan -----	495
PUBLICISTIČNA BESEDILA -----	496
Horoskop (16. 11. – 22. 11.) -----	496
Kdo sem jaz? Jaz sem Andras, rumena hruška -----	497
Pravo bogastvo v knjižnici -----	499
Ljubezen in rože: drugič -----	500
Na današnji dan -----	500

Tradice česko-slovinských a slovinsko-českých kulturních styků trvá již sedm století. Šíře a bohatost vztahů, vlivů a vzájemné spolupráce se odráží především ve vědě a kultuře, také však v technice a obchodních aktivitách. Ohlédneme-li se jen do historie výuky slovinštiny v Čechách, zjistíme, že i tato odborná pedagogická činnost představuje nezanedbatelnou součást vzájemné kulturní minulosti. Oživený zájem o slovinštinu v současnosti vyvolal potřebu nové moderní učebnice, která, doufejme, napomůže k zachování kontinuity v obnovených vzájemných vztazích.

Učebnice **Slovenščina ni težka / Slovinština není těžká**, kterou otevíráte, je třetí vysokoškolskou učebnicí slovinštiny pro začátečníky určenou českým slovenistům a slavistům. První *Praktickou učebnici jazyka slovinského* se slovníčkem vydal roku 1912 (druhé vydání 1921), dva roky před zahájením slovinského lektorátu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, první slovinský lektor Jožef Skrbinšek. Toto zpracování slovinského jazykového materiálu, určeného pro výuku česky mluvících začátečníků, není osamoceným jevem, neboť v minulém století, kdy František Vymazal v Brně a Jan Lego v Praze vedli kurzy slovinštiny, každý z nich napsal svou slovinskou mluvnici (*Slowenische grammatik*, Brno 1884; *Mluvnice jazyka slovinského*, Praha 1888, ²1893). Autory druhé *Učebnice slovinštiny*, z roku 1976, jsou Albina Lipovec a Jan Petr (Jan Petr vydal také studijní příručku *Základy slovinštiny*, Praha 1971, ²1975). Obě učebnice podávají základy hláskosloví, tvarosloví a skladby slovinského spisovného jazyka v komparaci s češtinou. Skrbinšek svůj přesný popis mluvnice, vypracovaný s ohledem na náročnost materiálu a současně přizpůsobený pro začátečníky, doplnil v praktické textové části jednotlivými větami, stylově rozmanitými texty a otázkami, které se vztahují k textu. Druhou učebnicí charakterizuje značná informační šíře, kromě základů slovinského spisovného jazyka seznamuje s česko-slovinskými kulturními styky, se slovinskou literaturou a historií. Vstupními texty jednotlivých lekcí jsou nejčastěji rozhovory a různé situační scénky. Mluvnice je přehledně uspořádána do tabulek, doplněna výčtem spojek, konverzační část s modely různých mluvených projevů zachycuje jednotlivé stylové vrstvy spisovné slovinštiny a přináší řadu ukázek. Obě učebnice patřily ve své době k úspěšné učebnicové literatuře, jsou proto inspirací a podnětem pro další práci. Od vydání obou učebnic uplynula řada let, výrazně se změnila geopolitická situace Slovinska a na Filozofické

fakultě Univerzity Karlovy v Praze byla zahájena výuka slovinštiny jako samostatného studijního oboru. Proto bylo zapotřebí vypracovat novou učebnici, která postihne změny probíhající jak v slovinské jazykovědě, tak v samotné jazykové praxi a v metodice výuky slovinštiny jako cizího jazyka.

Úvodní kapitola **Základní údaje o slovinském jazyce** učebnice **Slovenščina ni težka / Slovinščina není těžká** seznamuje s nejdůležitějšími informacemi o vývoji slovinštiny od nejstaršího období až do současnosti. Studenti se zároveň seznámí se jmény jazykovědců a spisovatelů, kteří svými díly a názory kultivovali slovinský jazyk. V kapitole **Hláskosloví slovinského spisovného jazyka** je podána fonetická a fonologická povaha fonémů, je zde pojednáno o přízvuku, o jeho rozlišovacích znacích, o místě přízvuku, o slovech s více přízvuky a o příklonkách. Je popsán vokální systém, tvorba a dělení vokálů i vztah mezi grafikou a výslovností. Je vysvětlena výslovnost sonor a jejich variant i konsonantů, pozornost je věnována hláskovým změnám podle znělosti a jsou připojena základní pravidla jejich grafického zápisu. Bezprostředně za výkladem slovinských spisovných fonémů a jejich variant následují cvičení, která procvičují jejich výslovnost a grafickou podobu. Po této kapitole následuje 11 lekcí. Každá obsahuje text, většinou rozhovor, jehož obsah vychází z běžných konverzačních situací. V textech jsou obsaženy všechny mluvnické tvary, které jsou zpracovány v následném výkladu gramatiky, zároveň je v nich postížena slovní zásoba základního fondu současné slovinštiny. Pro snazší orientaci a přehlednost jsou všechna slova a výrazy textu lekcí a všech kapitol učebnice abecedně uspořádány do souhrnného slovníku. Tomu účelu slouží také malý slovník lingvistických termínů. (Slovní zásoba úryvků z **Čítanky** do souhrnného slovníku zařazena není, od studentů se vyžaduje, aby originální ukázky zpracovali samostatně za pomoci jakéhokoliv dvoujazyčného či výkladového slovinského slovníku.) Obohacování slovní zásoby slouží oddíl **Jak se to řekne?** Zde se slova, která se vyskytnou v textu jednotlivých lekcí, dostávají do tematických souvislostí.

Paradigma a syntax jsou vysvětleny v přehledech tvarů a pravidel; přihlíží se k morfologickým a syntaktickým pravidlům, jež jsou vhodná pro začátečníky. Druhou část lekce tvoří mluvnická a konverzační cvičení. V prvních jde o upevnění mluvnických pravidel a jejich výběr záleží na rozhodnutí pedagoga i jeho invenci. Může použít ta, o nichž se domnívá, že jsou zapotřebí pro osvojování určitých mluvnických kategorií, popřípadě pro získávání jazykových automatismů. Při konverzačních cvičeních se od studenta vyžaduje aktivní ústní a písemný tvořivý projev, který se tematicky opírá o úvodní texty lekcí i o ukázky z **Čítanky**. K procvičování se doporučuje využít pomůcek, jako jsou např. mapy, kresby, fotografie, pohlednice, plány měst, časopisy, slovníky, pravopisné příručky; velké a rozmanité možnosti nabízí také obsah internetových stránek. Vhodným doplňkem je zde mapa Slovinské republiky. Učebnice je doplněna **Čítankou** sestavenou z originálních slovinských textů, jejichž stylová rozmanitost obsahově doplňuje

jednotlivé lekce. Užitím mluvnických tvarů a struktur probraných v jednotlivých lekcích čítanka studenta seznamuje se sociálními a funkčními styly slovinštiny.

Ráda bych poděkovala oběma recenzentkám, dr. Marji Bešterové a prof. Ljubici Črničové, jejich názory a rady mi při psaní učebnice skutečně velice pomohly. Děkuji prof. dr. Jožemu Toporišičovi a prof. dr. Adě Vidovičové-Muhové, v oné nelehké době byla jejich podpora a pochopení pro mou práci velmi vzácná.

Praha, říjen 1995

Jasna Honzak Jahić

DRUGI IZDAJI NA POT

Učbeniku **Slovenščina ni težka / Slovinština není těžká** želim, da izpolni svoj namen: naj bo dober pomočnik na poti k znanju slovenskega jezika.

Praga, avgusta 2002

Jasna Honzak Jahić

K TŘETÍMU VYDÁNÍ

Měla jsem velkou radost, když mě z nakladatelství Karolinum informovali, že učebnice *Slovenščina ni težka / Slovinština není těžká* je již vyprodaná, a navrhli, abychom připravili nové vydání. Nyní je třetí vydání před vámi, určené všem, především českým studentům slovenistiky a slavistiky, kteří by se chtěli učit slovinsky. Učebnice zachovává původní koncept a pracovní metodu, časem se však ukázaly potřebné změny; od druhého vydání již uběhlo deset let. Bylo potřeba zaktualizovat celý text a interpretační jazyk a více respektovat adresáta textu, česky hovořícího slovenistu a slavistu. Osvojování slovinského jazyka sice genetická příbuznost slovinštiny a češtiny v počátečním stupni usnadňuje, avšak později ztěžuje; interference se stávají nutným zlem. Je dobře, že existují metodické možnosti, které tento jazykový jev oslabují a zmenšují. V naší učebnici byly zdůrazněny ty jazykové prvky všech strukturních rovin slovinského spisovného jazyka, kde je výskyt interferencí u studentů, českých rodilých mluvčích, nejčastější (postavení přízvuku, výslovnost pod přízvukem, výslovnost specifických slovinských fonémů a jejich variant, použití určitých a neurčitých tvarů přidavných jmen, vazba sloves, použití předložek, slovinských vztažných či libovolných zájmen), a byla vytvořena účelová jazyková cvičení. Na pomoc uživateli učebnice přicházejí také častá slovinsko-česká homonyma, která doplňují slovinsko-český slovník. Změn doznala také Čítanka: výběr textů, které by měly adresáta seznámit s různými funkčními a sociálními styly slovinského jazyka, nejsou již součástí učebnice, ale budou nyní přístupné na internetu.

Učebnice vyjde v roce 2014; v tomto roce si slovenisté a slavisté připomenou významnou událost. Uplynulo totiž sto let od založení lektorátu slovinského jazyka na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Na počest a památku stoletého výročí lektorátu věnuji text všem učitelům slovinského jazyka na této cti-hodné české vysokoškolské instituci.

Ráda bych poděkovala všem, kteří svou spoluprací a pomocí k napsání této učebnice přispěli. Upřímně děkuji recenzentům učebnice prof. PhDr. Haně Gladkové, CSc., dr. Andrejovi Šurlemu a Mgr. Aleně Šamonilové za pečlivé přečtení, za významné odborné připomínky a užitečné rady. Mgr. Aleně Šamonilové děkuji za přispěný materiál, který se týká slovinsko-české interference a slovinsko-české homonymie; velmi to obohatilo text, neboť zlepšilo jeho odbornou úroveň a užitnou hodnotu. Velké poděkování dlužím univerzitnímu nakladatelství Karolinum, hlavnímu redaktorovi Mgr. Petru Valovi a redaktorovi Mgr. Martinu Janečkovi; nejprve za rozhodnutí, že je potřeba v Česku, v Praze znovu vydat vysokoškolskou učebnici slovinského jazyka, a zároveň za realizaci technicky náročného úkolu, za tisk dosti rozsáhlého cizojazyčného textu opatřeného přízvuky. Upřímně děkuji Ing. Mare Bogdanovič za odbornou, precizní a trpělivou práci při počítačovém sestavování textu. Na závěr – vřelé díky své rodině za porozumění, trpělivost a podporu.

Praha, leden 2014

Jasna Honzak Jahić

SLOVO K PÁTÉMU VYDÁNÍ

Učebnice **Slovenščina ni težka / Slovinština není těžká** je vysokoškolskou učebnicí slovinského jazyka pro začátečníky, studenty slovenistiky a slavistiky. Jsem ráda, že si kniha našla cestu i k těm, kteří se zajímají o slovinskou kulturu a literaturu a zároveň se chtějí učit (a naučit) slovinský jazyk. Učebnice vznikala dlouho – její začátky sahají do devadesátých let minulého století a její příprava provází autorčinu životní a profesní dráhu. Od upraveného a doplněného třetího vydání uplynulo již více než deset let. Tehdy jsme v roce 2014 oslavili sto let výuky slovinského jazyka na Filozofické fakultě FF UK v Praze. Při přípravě stávajícího pátého vydání bylo nutné do textu opět zasáhnout a provést jisté změny. Zatímco původní koncept a metodika zůstaly nezměněny, text všech kapitol byl důkladně zrevidován. Přála jsem si, aby jazykem učebnice byl současný slovinský spisovný jazyk a aby výklad jazykových jevů byl rozšířen o ty poznatky, které přinesl vývoj slovinské jazykovědy. Kapitulu **Základní údaje o slovinském spisovném jazyce** rozšiřují poznatky o počátcích slovinského spisového jazyka, o období obrození a druhé poloviny 19. století. V kapitole **Hláskosloví slovinského spisovného jazyka** se poznatky současné slovinské fonetiky týkají výslovnosti slovinských samohlásek a souhlásek a místa přízvuku. Změny v interpretaci ukazují

také aktualizace odborné literatury. Změny si vyžádaly rovněž oba dvojjazyčné slovníky, které nyní odrážejí odpovídající slovní zásobu. Slovní zásobu základního fondu slovinštiny obsaženou v souhrnném Slovinsko-českém slovníku a malém Slovinsko-českém slovníku lingvistických termínů dobře doplňuje nový Slovinsko-český slovník, který vydal Slovanský ústav ČAV v Praze v roce 2025 a jehož autorem je český slovenista a lexikograf David Blažek. Nový slovník bude také pomocníkem při čtení textů obsažených v Čítance, sestavené z původních slovinských textů. Stylová rozmanitost těchto textů obsahově doplňuje jedenáct lekcí učebnice, seznamuje se sociálními a funkčními styly slovinštiny na základě užití mluvnických tvarů a struktur, které jsou zpracovány v jednotlivých lekcích.

Ráda bych poděkovala všem, kteří svou prací a radami umožnili vznik učebnice a přispěli k prvnímu vydání v roce 1995 stejně jako k jejímu opakovanému vydávání. Děkuji univerzitnímu nakladatelství Karolinum za rozhodnutí podpořit vydání vysokoškolské učebnice slovinského jazyka a již popáté vytisknout tento rozsáhlý cizojazyčný text. Upřímné poděkování patří také Mari Bogdanović za odbornou a precizní práci při počítačovém zpracování textu. Na závěr – srdečné díky rodině za trpělivost a pochopení.

Praha, březen 2025

Jasna Honzak Jahić

anat.	anatomija	anatomie
B	beseda	slovo
Č	človeškost	osobovost (vlastní podstatná jména)
češ.	češko	český
ČL	členek	částice
D	dajalnik	dativ
DV	dvojina	dvojně číslo, duál
E	ednina	jednotné číslo, singulár
eksp.	ekspresivno	ekspresivně
I	imenovalnik	nominativ
jeziksl.	jezikoslovje	jazykověda
knjiž.	knjižno	spisovně
kr.	kratica	zkratka
m	moški spol	mužský rod
M	množina	množné číslo, plurál
ME	mestnik	lokál
n	nedovršnik	nedokonavé sloveso
N	nezvočnik	souhláska (mimo sonory)
nar.	narečno	nářeční výraz
nav. mn.	navadno množina	obvykle množné číslo
Nč	nečloveškost	neosobovost (obecná podstatná jména)
Nn	nezvočnik (nezveneč)	souhláska neznělá
Nš	neštevnost	nepočitatelnost (abstraktní podstatná jména)
Nz	nezvočnik (zveneč)	souhláska znělá
Nž	neživost	neživotnost
O	orodnik	instrumentál

otr.	otroško	dětský výraz
pog.	pogovorno	hovorové
pom.	pomanjševalnica	zdrobnělina
povedk.	povedkovnik	přísudkový člen
pravn.	pravno	právnícký výraz
predl.	predlog	předložka
prisl.	prislov	příslovce
R	rodilnik	genitiv
redk.	redko	zřídka
s	srednji spol	střední rod
SA	samoglasnik	samohláska
sl.	slovensko	slovinský
slabš.	slabšalno	hanlivé
SO	soglasnik	souhláska (včetně sonor)
SO_n	soglasnik (nezvoneč)	souhláska neznělá
sour.	sourednik	spoluredaktor
SO_z	soglasnik (zvoneč)	souhláska znělá
star.	starinsko	archaický výraz
Š	števnost	počitatelnost (konkretní podstatná jména)
T	tožilnik	akuzativ
ur.	urednik	redaktor
vez.	veznik	spojka
Z	zvočnik	sonora
zaim.	zaimek	zájmeno
zast.	zastarelo	zastaralé
ž	ženski spol	ženský rod
Ž	živost	životnost
1.	prva oseba ali govoreči	první osoba nebo mluvčí
2.	druga oseba ali ogovorjeni	druhá osoba nebo adresát
3.	tretja oseba ali neudeležec pogovora	třetí osoba nebo ten, kdo se neúčastní hovoru
/	ali	nebo
#	konec besede	konec slova
:	proti	oproti

+	trdilnost	klad (ná výpověď)
>	več	více
-	zanikanost	zápor (ná výpověď)
[]	zapis enega ali več glasov	zápis jednoho nebo více hlasu
◆	posebnost pri obravnavi pr- vin jezikovnega sestava oz. njihova večja težavnost	zvláštnost při probírání jazykových prvků, jejich větší obtížnost